

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Yksityiskoulun varainhankinta

Case: Rovaniemen steinerkoulu

Minna Aikio-Halminen

Liiketalouden koulutusohjelman opinnäytetyö
Taloushallinto
Tradenomi (AMK)

TORNIO 2011

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	3
ABSTRACT.....	4
1 JOHDANTO.....	5
1.1 Työn tavoite ja raja.....	5
1.2 Tutkimusmenetelmä.....	7
2 YHDISTYS JA RAHOITUS	9
2.1 Käsitteitä.....	9
2.2 Yhdistys ja sen toimintaa sääteleviä lakeja.....	9
2.3 Yhdistyksen rahoitus.....	11
3 KOULUTUKSEN RAHOITUS JA TIEDOTTAMINEN.....	14
3.1 Yleistä koulutuksen rahoittamisesta.....	14
3.2 Tiedottaminen.....	15
4 ROVANIEMEN STEINER-KOULUYHDISTYKSEN TOIMINNAN RAHOITTAMINEN.....	17
4.1 Valtionapu.....	18
4.2 Avustukset, apurahat, hankerahoitukset.....	19
4.3 Varainhankinta	20
4.3.1 Jäsenmaksut.....	21
4.3.2 Tukimaksut.....	22
4.3.3 Tapahtumat.....	23
4.3.4 Veroton ateriamyynti.....	23
4.3.5 Vuokratulot.....	23
4.3.6 Muu varainhankinta.....	24
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	29
TUTKIMUSMATERIAALI.....	33
LÄHTEET.....	34

TIIVISTELMÄ

Aikio-Halminen, Minna. 2011. Yksityiskoulun varainhankinta. Case: Rovaniemen steinerkoulu. Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kaupan ja kulttuurin toimiala. Sivuja 35.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry:n varainhankintaa. Yhdistyksen budjetin alijäämä on perinteisesti katettu varainhankinnalla. Valtionapujärjestelmän muutos vuoden 2010 alusta pudottaa tulevaisuudessa merkittävästi kouluyhdistyksen varoja. Yleinen kustannusten nousu vaikuttaa myös lisävarojen hankintaan. Johtokunta haluaa kehittää varainhankintaa. Uusia ideoita on haettu voimakkaasti. Esimerkiksi bingo-toiminnan aloittaminen on yhdistykselle uusi varainhankintakeino. Käyn läpi yhdistyksen nykyisen varainhankinnan sekä arvioin uusia varainhankinnan keinoja.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Teoreettisena viitekehyksenä toimivat yhdistyslainsäädäntö, yhdistyksen ja koulutuksen rahoitukseen liittyvä lainsäädäntö, tiedottamiseen ja markkinointisuunnitelmaan liittyvä tieto sekä Rovaniemen Steiner-kouluyhdistys ry:n taloudellinen materiaali. Aiheesta on tehty aikaisemminkin tutkimuksia. Käytän aineistolähtöistä analyysia.

Kävin läpi yhdistyksen tilinpäätöstietoja vuosilta 2008 - 2010. Ennakoin vuoden 2011 varainhankinnan tulosta. Laskin jokaisen nykyisen ja suunnitellun varainhankintakeinon mahdollisen toteutuman vuodelle 2012. Tutkimuksen mukaan joidenkin varainhankintatapojen tuottoa on jo onnistuttu nostamaan. Lainsäädäntö mahdollistaa kouluyhdistykselle uusia keinoja varainhankintaan. Varainhankintaa on mahdollista kehittää tuottavammaksi. Se vaatii lisää aktiivisia vapaaehtoistoimijoita. Tiedotuksella on tärkeä osa vapaaehtoisten motivoinnissa.

Avainsanat: varainhankinta, yhdistys, yksityiskoulu

ABSTRACT

Aikio-Halminen, Minna. 2011. Fund-raising for a private school. Case: Steiner School in Rovaniemi. Bachelor's Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Pages 39.

The aim of this thesis was to study the fund-raising activities of a registered association called Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry. The deficit of the budget has traditionally been covered by voluntary work. The Change in the state subsidy system valid from the beginning of 2010 will reduce the association's resources remarkable. The general rise in costs affects also the need to acquire more funds. The school board wants to improve the fund-raising activities. New ideas have been intensively sought. For example running a bingo is a new way for the association to collect fundong. I study the association's present fund-raising activities and estimate new ways of fund-raising.

This thesis was accomplished as a qualitative research. As a frame of reference are sources dealing with the association act, legislation concerning finance of associations and educational institutions, information services and marketin strategy. In addition, the financial reporting of Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry is udes for completing this study. There are previous studies written about this topic. I analyze the materials for completing this study.

I studied financial statements of the case association from the years of 2008 - 2010. I forecasted the fiscal year 2011. I calculated the potential realization of the current and future means of fund-raising for 2012. According to the reseach, some means of fund-raising have already managed to increas the return. The legislation allows for the use of new means of fund-raising. Therefore, it is possible to improve the yield of fund-reising. This increase will demand an increased number of active volunteer workers. Information services are an important component of motivating volunteer workers.

Keywords: fund-raising, society, private school

1 JOHDANTO

Rudolf Steiner syntyi vuonna 1861 rautatieaseman päällikön perheeseen. Perhe eli vaatimattomasti, mutta pojalle haluttiin antaa paras mahdollinen koulutus. Rudolf Steiner kirjoitti ylioppilaaksi ja opiskeli Wienin teknillisessä korkeakoulussa luonnontieteitä ja samalla filosofiaa Wienin yliopistossa. Opiskeluaikanaan hän toimi kotiopettajana. Uransa aikana hän on kirjoittanut noin 350 teosta. Tunnetuimpia Steinerin virikkeisiin pohjautuvia käytännön sovelluksia ovat mm. kehitysvammaisille suunnattu hoitopedagogiikka, biodynaaminen viljely, talouden saralla yhteisöpankit sekä steinerpedagogiikka. (Steinerkasvatuksen liitto 2011a.) Steinerpedagogiikka kasvattaa ihmistä kokonaisuutena. Se kehittää tasapainoisesti tahtoa, tunnetta ja ajattelua. Steinerpedagogiikka perustuu ihmiskuvaan, jonka mukaan ihmisen kasvulla ja kehityksellä on omat herkkyyksensä. (Rovaniemen steinerkoulu 2009c.) Steinerkoulujen opetus pohjautuu ns. ikäkausiopetukseen, jossa otetaan huomioon lapsen kehityksen eri vaiheet ja eri vaiheissa tarjotaan kautta vastaavaa opetusta. Steinerkoulun tavoite on auttaa jokaista oppilasta löytämään kykynsä ja vahvuutensa. Steinerpedagogiikka kasvattaa aloitekykyisiä, rohkeita ja luovia yksilöitä. Siksi pedagogiikka koetaan ajankohtaiseksi, vaikka se on jo yli 90 vuotta vanhaa pedagogiikkaa. Tulevaisuudessa ihmisiltä tarvitaan enemmän avoimuutta ja oma-aloitteisuutta uusissa tilanteissa toisenlaisten ihmisten ja kulttuureiden kohtaamisessa. Steinerpedagogiikka ottaa huomioon oppilaan yksilöllisyyden. (Steinerkasvatuksen liitto 2011a.)

1.1 Työn tavoite ja rajaus

Rovaniemen steinerkoulu on yksityinen perusopetusta tarjoava oppilaitos, joka rahoittaa toimintansa pääosin valtionavulla. Valtionapu kattaa toimintakuluista yli 80 %. Loput liikevaihdosta hankitaan varainhankinnalla. Yleinen kustannusten nousu asettaa paineita varainhankinnan kehittämiseksi. Tutkimusongelma on koulun rahoitusrakenteen kehittäminen keskittyen varainhankintaan. Millä keinoilla saataisiin nykyistä varainhankintaa saisi tuottavammaksi? Onko mahdollista ottaa käyttöön uusia varainhankintakeinoja? Lisärahoituksen tulisi pitkällä aikavälillä tuottaa pysyvästi suurempia summia. Varainhankinnan odotetaan tuottavan lisää varoja myös nopealla

aikavälillä.

Kaikki steinerkoulut toimivat yksityisinä opetuksenjärjestäjinä Perusopetuslain 7§:n mukaisesti. (Steinerkasvatuksen liitto 2011b.) Rovaniemen steinerkoulun toimintaa ohjaa Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry. Yhdistys tarjoaa perusopetus-, esiopetus- sekä päiväkotipalveluja koulutilojen puitteissa. Steinerkoulu on peruskoulua korvaava koulu. Rovaniemen steinerkoulu tarjoaa opetusta luokka-asteilla 1 - 9. Koululla on todistuksenanto-oikeus. Steinerkoulun käyneillä oppilailla on samat jatko-opintomahdollisuudet kuin peruskoulun suorittaneilla. Steinerkoulun päättötodistus vastaa peruskoulun päättötodistusta. Koulun opetussuunnitelma noudattaa opetushallituksen opetussuunnitelmaa. Steinerkoulun opetussuunnitelma poikkeaa peruskoulujen opetussuunnitelmasta siinä, milloin ja miten eri asiat opetetaan. (Rovaniemen steinerkoulu 2009a.)

Vuoden 2010 alusta perusopetuksen valtionosuusjärjestelmä muuttui kotikuntakorvausperusteiseksi. Valtionapu tilitettiin aikaisemmin yksikkötukena, joka laskettiin koulun kustannusten pohjalta. Nykyisessä käytännössä otetaan huomioon kunnan kustannukset ja kunnan omarahoitusosuus. Tämä uudistus pudotti valtionosuutta merkittävästi niiltä toimijoilta, joilla on esiopetuksessa oppilaita ja vähän yläasteikäisiä. Kotikuntakorvaus tilitetään kertoimien mukaan, jossa esiopetuksen kerroin on 0,91 mutta yläkoululaisilla 1,35. (VM 2010.) Palkat, ruokakustannukset, vuokrat ym. kustannukset ovat nousseet.

Rovaniemen steinerkoulun pääasiallinen rahoitus on valtionosuus (803 547 euroa vuonna 2010), joka oli noin 84 % liikevaihdosta. Varainhankinnan kate on vuosittain noin 50 000 euroa, joten se on vain noin 5 % liikevaihdosta. Toiseksi suurin tulo yhdistykselle on päivähoitotulot (112 900 euroa vuonna 2010). Päiväkotitoimintaan ei ohjata valtionosuuksia esikoulutukea lukuun ottamatta. Esiopetus ostetaan päiväkodilta ostopalveluna. Vuonna 2010 yhdistyksen liike-vaihto oli 958 946 euroa. Samana vuonna kustannukset nousivat yllättäen 1 055 031 euroon. Varainhankinnalla olisi pitänyt kattaa 96 085 euron kulut. Kulujen nousu on johtanut yhdistyksen hakemaan uusia keinoja toiminnan rahoittamiseen, mikä tarkoittaa myös varainhankinnan kehittämistä. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011a)

Koulun oppilasmäärän kasvua on pidetty ainoana keinona hankkia lisää varoja kouluyhdistykselle. Kouluyhdistys on teettänyt markkinointitutkimuksen, joka valmistui oppilastyönä syksyllä 2011. Markkinointitutkimus toi esille koulun vahvuuksia, kehittämiskohtia sekä sen, mitä koulusta tiedetään sen ulkopuolella. Oppilaiden perheet olivat kouluun erittäin tyytyväisiä. Pedagogiikka todettiin onnistuneeksi. Samoin mm. pienet ryhmät, oppilaslähtöisyys, omalla keittiöllä tehty ruoka ja luomuraaka-aineet koettiin onnistuneiksi ratkaisuiksi. Tiedottamista pitää kehittää. Remontoitujen tilojen uskotaan myös tuovan koululle hyvää mainetta. (Karppinen & Koponen & Rundgren 2011, 42 - 43.)

Työskentelen Rovaniemen steinerkoulun toimistossa koulusihteerinä, johtokunnan sihteerinä ja taloushallinnossa. Johtokunta on hakenut voimakkaasti uusia varainhankintaideoita kevästä 2010 saakka. Varainhankinta on vain yksi osa koulun taloutta. Kustannukset ovat nousseet voimakkaasti varsinkin vuonna 2011 ja saman kehityksen pelältään jatkuvan myös tulevaisuudessa. Minua kiinnostaa se, onko varainhankintaa mahdollista kehittää ja kuinka paljon lisävaroja on mahdollista hankkia? Toimenkuvaani kuuluu olla tietoinen koulun taloudellisesta tilanteesta. Tulevaisuuteen tulee varautua viimeistään nyt.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Laadulliset tutkimukset rakentuvat käsiteltävästä aiheesta jo tehdyistä tutkimuksista, empiirisestä aineistosta ja tutkijan omasta ajattelusta ja päättelystä. (Töttö 2004, 9 - 20) Laadullisessa tutkimuksessa teoriaosuus on välttämätön. Teoria voi tarkoittaa tutkimuksen viitekehystä, ns. tutkimuksen teoreettista osuutta. Viitekehys voidaan jakaa kahteen osaan: viitekehysten muodostavat se, mitä tutkittavasta ilmiöstä jo tiedetään, sekä tutkimusta ohjaava menetelmäoppi. (Tuomi & Sarajärvi 2002.) Teoreettinen viitekehys sisältää keskeisen aiheeseen liittyvät aineksen eli aiheesta jo kirjoitetun kirjallisuuden ja muun kirjoitetun aineiston. (Eskola & Suoranta 2000, 80.) Laadullisessa tutkimuksessa voidaan lähteä liikkeelle mahdollisimman puhtaalta pöydältä ilman ennakoasettamuksia tai määritelmiä. Laadullisessa tutkimuksessa puhutaankin aineistolähtöisestä analyysistä, joka pelkistetyimmillään tarkoittaa teorian rakentamista empiirisestä aineistosta lähtien, ikään kuin alhaalta ylös. Tällöin on

tärkeätä pohtia aineiston rajausta siten, että sen analysointi on mielekästä ja järkevää (Eskola & Suoranta 1998, 19.) Induktio (aineistolähtöisyys) rinnastetaan usein laadulliseen tutkimukseen, vaikka niin induktiota kuin deduktiota (teorialähtöisyys) voidaan käyttää niin kvalitatiivisessa kuin kvantitatiivisessakin tutkimuksessa. Laadullinen tutkimus sisältää usein myös määrällistä tietoa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Yhdistysten varainhankintaa ovat tutkineet mm. Kristiina Pitkänen ja Maija Sydänmetsä (2008). Heidän tutkimuksessaan haetaan uusia keinoja Korpilahden Pyrintö ry:n varainhankintaan. Yhdistyksen suurin tulonlähde, Neste Rallin lipputulot, oli jäämässä yhdistykseltä kokonaan pois. (Neste ralli siirrettiin kokonaan pois Suomesta.) Työssä korostettiin mm. tiedottamisen tehokkuutta osana rahoittamisen työkaluja. Heidi Guttorm (2007) on tehnyt opinnäytetyönään oppaan yhdistyksen organisoinnista ja rahoittamisesta. Maria Huiskonen (2010) on hakenut keinoja pienten ja keski suurten yhdistysten toiminnan rahoittamiseen. Hän on koonnut seitsemän Oulun läänissä toimivan yhdistyksen kyselyvastaukset koskien mm. varainhankinnan keinoja. Hän korostaa aktiivisten jäsenten tärkeyttä varainhankinnassa.

Käytän laadullista tutkimusmenetelmää. Aiheesta on jo tutkimuksia ja empiriaosassa on Rovaniemen steinerkoulu. Käytän aineistolähtöistä analyysiä. Aineisto on selkeästi rajattavissa. Tutkin työssäni mm. kouluyhdistyksen tilinpäätöstietoja vuosilta 2008 – 2010 sekä kirjanpito-aineistoa vuodelta 2011. Tutkin myös kouluyhdistyksen johtokunnan kokouspöytäkirjoja sekä koululla itse tehtyä materiaalia mm. oppilaslistoja. Käyn läpi kouluyhdistyksen tilinpäätöstietoja, oppilasmäärätietoja, tämän hetkisiä rahoitukseen liittyviä säännöksiä ja koulun tulevaisuuden suunnitelmia. Viitekehyksenä työssäni toimivat varainhankintaa säätelevät lait ja säädökset, yleishyödyllisten yhdistysten käytännöt varainhankinnassa ja aikaisemmat tutkimukset varainhankintaan liittyen. Työni sisältää myös määrällistä tietoa.

2 YHDISTYS JA RAHOITUS

2.1 Käsitteitä

Suomi saa tukea kahdelta EU:n rakennerahastolta. Rekisteröidyt yhdistykset voivat hakea EU-rahoitusta. *Euroopan aluekehitysrahaston EAKR:n* rahoituksella on tarkoitus parantaa työllisyyttä sekä lisätä alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta. Tuki kohdistuu erityisesti maamme heikoimmin työllistyville alueille. EAKR tukee työllisyyden lisäämiseksi esimerkiksi innovaatiotoiminnan ja verkottumisen edistämistä, uusien ympäristöteknologioiden kehittämistä, naisyrittäjyyttä, yritysten sukupolvenvaihdon helpottamista sekä pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011.) *Euroopan sosiaalirahasto ESR:n* tehtävänä on työttömyyden torjunta, työntekijöiden ammattitaidon edistäminen sekä työvoiman ja yritysten osaamisen tukeminen työelämän haasteissa. (Opetushallitus 2011a.) "ESR:n tuella voidaan edistää tasa-arvoa, ehkäistä syrjäytymistä, kehittää osaamista, työoloja ja henkilöstön hyvinvointia tai kehittää järjestelmiä helpottamaan työmarkkinoiden toimintaa ja aktivoivat ihmisiä osallistumaan ja tekemään työtä." (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011.)

Valtion maksuperustelaki säättää, että opetuksesta perittävistä *lukukausimaksuista* päättää asianomainen ministeriö. Lukukausimaksut ovat luvanvaraisia maksuja, joita voivat periä suomalaiset peruskoulut ulkomailla. Perustuslain mukaan oikeus maksuttomaan perusopetukseen ei ulotu ulkomailla asuviin suomalaisiin. Ulkomailla toimii tällä hetkellä kuusi ulkomaankoulua. (Opetushallitus 2011b.) Lukukausimaksut vähentävät suoraan oppilaitoksen valtionosuutta. (Lehtonen 2011a.)

2.2 Yhdistys ja sen toimintaa sääteleviä lakeja

Yhdistyksen saa perustaa aatteellisen tarkoituksen yhteistä toteuttamista varten. Tarkoitus ei saa olla lain tai hyvien tapojen vastainen. Yhdistykseen sovelletaan Yhdistyslakia 25.5.1989/503. Rekisteröity yhdistys voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia. Yhdistyksen jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdistyksen velvoitteista. Rekisteröimätön yhdistys ei ole oikeuskelpoinen eikä se voi tehdä

sitoumuksia. Rekisteröimätön yhdistys ei myöskään voi olla toisen yhdistyksen jäsen. Yhdistyksen jäsenet vastaavat sitoumuksista henkilökohtaisesti. Yhdistyksen perustamisesta on tehtävä perustamiskirja, johon on liitettävä yhdistyksen säännöt. Vähintään kolmen yhdistyksen jäsenen on allekirjoitettava perustamiskirja. Jäsenenä yhdistyksessä voi olla yksityinen henkilö, yhteisö ja säätiö. Hallituksen on pidettävä luetteloa yhdistyksen jäsenistä. Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä milloin tahansa. Päätösvalta kuuluu jäsenille, jotka säännöissä määrittelevät, miten päätösvaltaa käytetään. Yhdistyksellä on oltava hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä. Hallituksen puheenjohtajalla on nimenkirjoitusoikeus, jollei tätä säännöissä ole rajoitettu. (L 25.5.1989/503.)

Yhteisön on täytettävä Tuloverolain 22§:n mukaan seuraavat kriteerit, jotta sitä voidaan pitää verotuksessa *yleishyödyllisenä*. Yhteisö toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä. Yhdistyksen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin. Lisäksi yhdistys ei voi tuottaa toiminnallaan yhdistyksen jäsenille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä. (L 30.12.1992/1535.)

Tuloverolain 23§:n mukaan yleishyödyllinen yhteisö on *verovelvollinen saamastaan elinkeinotuotosta*. Se on verovelvollinen myös muuhun kuin yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta tulosta. Yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona Tuloverolain 23§:n mukaan ei pidetä mm. toiminnan rahoittamiseksi järjestettäviä arpajais-, myyjäistuloja. Yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona ei pidetä urheilukilpailu-, tanssi- tai muista huvitilaisuuksista, tavarankeruusta tai muusta niihin verrattavasta toiminnasta saatua tuloa. Elinkeinotulona ei myöskään pidetä näiden tapahtumien yhteydessä järjestetystä tarjoilu-, myynti ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa. Lisäksi jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista saatu tulo, adressien, merkkien, korttien tai muiden vastaavien hyödykkeiden myyntitulo tai bingo-tulo ei ole elinkeinoveronalaista tuloa. (L 30.12.1992/1535.)

Arpajaisverolain 1§:n ja 2§:n mukaan mm. arpajaisista ja bingopelistä on maksettava arpajaisveroa. Arpajais- ja bingo-tuottoa ei siis katsota Tuloverolain mukaiseksi

elinkeinotuloksi, mutta arpajaisverovelvollinen yleishyödyllinen yhdistyskin on.

2.3. Yhdistyksen rahoitus

Yhdistyslain 6 §:n mukaan yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeinoa tai ansio-toimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai toiminta muuten liittyy yhdistyksen tar-koituksen toteuttamiseen tai on vähäarvoista taloudellista toimintaa. (L 26.5.1989/503.) Yleensä aatteelliset yhdistykset eivät käytä vierasta pääomaa (Perälä & Perälä 2003, 27). Yhdistyksen varsinaisen toiminnan kulut eivät usein riitä kattamaan koko toimintaa. Siksi harjoitetaan varainhankintaa. Varainhankinnan tuottoina ovat esimerkiksi keräykset, arpajaiset, myyjäiset, jäsenmaksut ja saadut lahjoitukset. Lisäksi yhdistys voi harjoittaa sijoitus- ja rahoitustoimintaa. (Perälä & Perälä 2003, 106-111.)

Rahankeräyslain (31.3.2006/255) tarkoituksena on mahdollistaa yleishyödyllisen toiminnan rahoittaminen ja estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä. *Rahankeräys* on toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään rahaa eikä rahan lahjoittaja saa vastiketta. Rahankeräys on viranomaisluvan varaista toimintaa ja luvan voi saada enimmillään kahden vuoden ajaksi. Rahankeräyslain 6§:n mukaan luvan voi saada, jos rahankeräyksen tarkoitus on esimerkiksi yleishyödyllinen, eikä lain tai hyvän tavan vastainen. Rahankeräyslain 7§:n mukaan rahankeräysluvan saajan on oltava rekisteröity yhdistys tai säätiö, jolla on yksinomaan yleishyödyllinen tarkoitus. Lisäksi rahankeräyksen toimeenpanon on oltava yleisen edun kannalta tarkoituksenmukainen ja hakijan on toimittava sääntöjen mukaisesti. Lupa voidaan liittää ehtoja koskien esi-merkiksi käyttötarkoitusta tai toimeenpanoa. Myös aika, jonka kuluessa varat on käytet-tävä, voidaan määrätä. Luvan myöntää ja valvoo poliisihallitus. (L 31.3.2006/255.)

Arpajaislain (L 23.11.2011/1047) 5§:n mukaan *arpajaiset* saa järjestää rekisteröity yhdistys, itsenäinen säätiö tai muu sellainen yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa. Voittojen yhteisarvon tulee olla vähintään 35 % arpojen yhteenlasketusta myyntihinnasta. Pienin voitto tulee vastata vähintään arvan hintaa eikä voittolina annettavien arpojen arvoa ole sisällytetty edellä säädettyyn voittojen vähimmäisarvoon. Arpajaisluvan myöntää poliisilaitos toimialueellaan. Ilman lupaa voi järjestää pienarpajaiset. (Yhteenlaskettu myyntihinta on enintään 2 000 euroa

ja myynti ja voittojen jako tapahtuu samassa tilaisuudessa.) Arpajaislaki säätelee myös arvauskilpailuja ja bingotoimintaa. *Arvauskilpailusta* on annettava kirjallinen ilmoitus vähintään viisi päivää ennen kilpailun toimeenpanon aloittamista. Toimeenpanoaika saa olla enintään kuusi kuukautta. Arpajaislain 3§:n mukaan bingopelillä tarkoitetaan arpajaisia, jota pelataan tietyssä paikassa ja jossa voittajat ilmaisevat, että heidän pelilipukkeessaan on arvotut numerot pelin sääntöjen mukaisessa järjestyksessä. Suomessa bingopelissä voi voittaa tavaraa tai esim. lahja- tai ostokortteja. Suomessa ei voi voittaa käteistä rahaa bingopelissä. Arpajaisia voi järjestää yleishyödyllinen yhteisö. (L 23.11.2011/1047.)

Lähes jokainen yhdistys perii *jäsenmaksuja*, mikä onkin useiden toimijoiden pääasiallinen tulonlähde. Monet yleishyödylliset yhdistyksen järjestävät myös *myyjäisiä* ja arpajaisia, koska näistä tuloista ei tarvitse maksaa tuloveroa. Myyjäisissä myydään monesti yhdistyksen jäsenten tekemiä tuotteita kuten leivonnaisia tai koriste-esineitä. Useiden yhdistysten rahoitus nojaa julkisiin avustuksiin. Yhdistykset voivat myös ottaa vastaan lahjoituksia. Testamenttilahjoitusten kohdalla kannattaa tutustua tarkasti testamentin ehtoihin ennen lahjoituksen vastaanottamista. (Perälä & Perälä. 2003, 264-278.)

Yritysyhteistyö ja *sponsorointi* antavat yritykselle näkyvyyttä yhdistyksen toiminnassa. Yritysyhteistyössä yhdistys tarjoaa osaamistaan ja palvelujaan yritykselle. Yritys puolestaan tarjoaa taloudellista tukea, tavaroita tai palveluja yhdistykselle. Sponsoroinnissa yritys myös antaa taloudellista tukea, tavaroita tai palveluja. Sponsorointi on ammattimaista markkinointia, jossa yrityskuvaa ja tunnettuutta pyritään lisäämään hyvien asioiden esim. liikunnan yhteydessä. *Mainosmyynnissä* mainostaja ostaa yhdistykseltä ainoastaan näkyvyyttä. Mainoskulut eivät ole pääsääntöisesti veronalaisia, joten yritykset on usein helpompi saada tukemaan yhdistystä mainostamalla kuin sponsoroinnilla. (Oesch 2002;19; Huiskonen 2010, 17-18.) *CRM - Cause Related Marketing* on Suomessa vielä harvinainen yritysyhteistyön muoto. CRM tarkoittaa, että perustetaan projekti, joka ajaa sekä yhdistyksen että yrityksen päämääriä ja jonka rahoitukseen ja toimintaan yritys osallistuu. Yhteistyöstä kerrotaan yhteisellä markkinoinnilla. Esimerkki tällaisesta toiminnasta on esimerkiksi luottokortit, joilla tehdyistä ostoksista muutama promille menee hyväntekeväisyyteen. (Perälä ym. 2008, 38; Huiskonen 2010, 18)

Muita varainhankinnan keinoja on *talkootyö*. Talkootyötä voi olla esim. konserttien ja tilaisuuksien järjestyksenvalvonnasta huolehtiminen tai tapahtuman puhtaanapidosta vastaaminen. Yhdistykset voivat hakea rahoitusta myös EU:n rakennerahastoilta EAKR:lta (Euroopan aluekehitysrahasto) sekä ESR:lta (Euroopan sosiaalirahasto). EU rahoittaa *hankkeita*, jotka vähentävät alueiden välisiä eroja ja parantavat heikompien alueiden kilpailuedellytyksiä sekä ihmisten mahdollisuuksia työmarkkinoilla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011.)

3. KOULUTUKSEN RAHOITUS JA TIEDOTTAMINEN

Rahoitus yleissivistävään koulutukseen tulee opetus – ja kulttuuriministeriöltä. Tämän lisäksi yhdistys tarvitsee toimintaa varten rahoitusta yksityissektorilta. Tämä asettaa haasteen rahoituksen keräämiseen yhdistykselle. Mikä merkitys tiedottamisella ja viestinnällä on rahoituksen hankinnassa?

3.1 Yleistä koulutuksen rahoittamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee yleissivistävään koulutukseen liittyvän lainsäädännön, valtioneuvoston päätökset sekä ohjaa hallinnonalan toimintaa. Opetushallitus on ministeriön alainen koulutuksen asiantuntijavirasto, joka vastaa koulutuksen kehittämisestä, edistää tuloksellisuutta ja seuraa koulutuksen järjestämistä. Paikalliset koulutuksen järjestäjät saavat valtionosuutta oppilaitosten käyttökustannuksiin. (OPM 2011a.)

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii nykyään osana kuntien valtionosuusjärjestelmää. Kuntien lisäksi rahoitusjärjestelmä kattaa yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät. Opetus- ja kulttuuritoimessa rahoitus muodostuu koulutusmuodoittain rahoituksen perusteena olevien suoritteiden ja laskennallisten yksikköhintojen tulosta. Suoritteita ovat opiskelijamäärät ja opetustunnit, opiskelijatyövuodet, -vuorokaudet tai -viikot ja kulttuuritoimessa kunnan asukasmäärä tai henkilötyövuodet. Yksityiskoulun rahoituksen perusteena seurataan toteutuneita käyttökustannuksia sekä opetustunteja ja opiskelijamääriä. (Opetushallitus 2011c.) Valtiovarainministeriö maksaa kuukausittain valtionosuuden, joka sisältää kotikuntakorvaustulot (perusopetuksen ja esiopetuksen valtionavut), yksityisen opetuksen järjestäjien arvonlisäveron sekä ns. harkinnanvaraisen valtionavun.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 21.8.1998 (635/1998) mukaan yksikkötukeen perustuva valtionosuus kullekin toimintavuodelle määräytyi kahden edellisen syksyn (pvm 20.9.) *oppilasmäärien keskiarvon mukaan koulun käyttökustannuksien perusteella*. Vuoden 2010 alusta voimaan tulleen Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain (1704/2009) mukainen valtionosuus myönnetään *vain*

kunnalle kunnan oppilasikäluokkaan (6 - 15-vuotiaat) perustuen. Kunta saa valtionosuuden kaikkien väestötietojärjestelmään merkittyjen kuntalaisten perusteella huolimatta esimerkiksi siitä, suorittavatko 6 - 15-vuotiaat kuntalaiset oppivelvollisuuttaan oman kunnan vai jonkun toisen opetuksen järjestäjän (esim. yksityinen koulu) esi- tai perusopetuksessa. Opetusministeriö vahvistaa vuosittain seuraavan vuoden kotikuntakorvaukseen perustuvan valtionosuuden. (Valtiovarainministeriö 2009.) Valtionosuus perustuu varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuodenvaihteen oppilaslukumäärään. Siten esimerkiksi vuoden 2012 rahoitus määräytyy 31.12.2010 oppilasmäärän mukaan. Kotikuntakorvauslaskutus hoidetaan keskitetysti valtiovarainministeriön toimesta. Näin vältetään kuntien keskinäiseltä ja kuntien ja muiden opetuksenjärjestäjien väliseltä laskutukselta. (Valtiovarainministeriö 2011.)

Niille perusopetusta järjestäville yksityisille oppilaitoksille, joilla on oppilaita esiopetuksessa sekä vähän suhteessa yläasteikäisiä, valtionosuuden nykyinen laskukäytäntö merkitsi tuen merkittävää pudotusta. (Esiopetuksen kerroin kotikuntakorvauksesta on 0,91, yläasteikäisillä kerroin on 1,35.) Nämä yksityiset oppilaitokset voivat hakea ns. harkinnanvaraista tukea vuosittain Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (0705/2009) perusteella. Tätä ylimääräistä valtionavustusta voi hakea sellainen opetuksen järjestäjä, jonka kustannukset ovat sille määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä huomattavasti keskimääräistä korkeammat. Avustusta voidaan myöntää myös valtionosuusuudistuksen muutosten vaikutuksen tasoittamiseen (Opetushallitus 2011d). Valtionosuus tasataan helmikuun erässä, jolloin tulee maksuun ns. harkinnanvarainen tuki, mikäli sitä on myönnetty. Ns. takaisinperintää ei siis nykyjärjestelmällä enää tule. (Lehtonen 2011b.)

3.2 Tiedottaminen

Antti Siukosaaren (2002) mielestä juuri tieto saa ihmiset ymmärtämään, miksi työyhteisö on olemassa. Tieto saa ihmiset tekemään työtä yhteisön ja toisten ihmisten hyväksi vieläpä entistä enemmän ja paremmin. Tiedotus muuttaa mielikuvia ja saa ihmiset muuttamaan myös mielipiteitään, mikä taas vaikuttaa käyttäytymiseen.

Yhteisön *sisäinen tiedotus* kertoo ajankohtaisista asioista. Myös tulevaisuuden suunnitelmista on tiedotettava. Sisäinen tiedotus huolehtii vuorovaikutuksesta ja tieto liikkuu talossa eri suuntiin. *Ulkoinen tiedotus* on kiinni yhteisön aktiivisuudesta. Tiedotusta täydentää valmius vastata kysymyksiin. Onnistuminen tiedotuksessa vaatii ammattitaitoa sekä yhteisön ja toimialan tuntemista. Ulkoinen tiedotus tähtää tietoisuuden lisääntymiseen yhteisölle tärkeissä kohderyhmissä. Yhteisöllä tulisi olla pysyvä tiedotusaineisto, joka on käytettävissä kaikille kohderyhmille. Lisäksi voi olla johonkin tapahtumaan liittyvä tai tietylle ryhmälle kohdistettu tiedotusaineisto. Kun tieto laitetaan liikkeelle, se tulisi kohdistaa oikeille kohderyhmille. Tässä vaiheessa on aiheellista karsia turha tieto. Tulisi voida varmistaa, että tiedotuskanavat ja -keinot toimivat. Myös palautetta tulisi hankkia ja analysoida palaute. Siukosaaren mukaan nämä perusasiat varmistavat sen, että tiedottaminen vaikuttaa. Vain vastaanotettu ja ymmärretty sanoma voi vaikuttaa. (Siukosaari 2002, 79 - 82; 163.)

"Jokaisessa yhdistyksessä tulisi tiedostaa varainhankinnan todellinen tarkoitus, sillä varainhankinnassa ei ole kyse rahasta vaan ihmisistä. Yhdistyksen jäsentenkin tulisi siis tiedostaa, miksi järjestö on olemassa, sillä järjestö on olemassa ihmisiä varten ja sen tarkoitus on niin sanottua yhteistä hyvää etsivä." (Sydänmetsä 2008). Maija Sydänmetsän (2008) opinnäytetyössä nousi esiin tiedotuksen merkitys vapaaehtoiseen työhön osallistumisessa. Tiedottamisen tulisi olla mahdollisimman neutraalia, mutta totuudenmukaista. Ihmisiä ei saa syyllistää eikä painostaa mukaan toimintaan. Lisäksi vapaaehtoistyöstä saa kiitosta liian harvoin. Mm. tiedottajan ja varatiedottajan valinta, tiedottamisen luonne ovat tärkeitä. Tiedotus antaa mahdollisuudet motivointiin. Tiedotuksen ajoitus on myös tärkeää. Kotisivut on erinomainen viestintäkanava, kunhan sivustoa päivitetään. Sähköpostitiedottaminen on nykyaikaa. Muita viestintäkanavia ovat mm. ilmoitustaulut, paikallislehti ja posti. Aktiivisia jäseniä tarvitaan, muuten ei ole yhdistystä. Toisin sanoen toimiva varainhankinta on edellytys yhdistyksen toiminnalle. Tiedotuksen ongelmakohtia ovat ajoitus, sävy ja tiedotuskanavat. (Sydänmetsä 2008, 49-62.)

4 ROVANIEMEN SEUDUN STEINER-KOULUYHDISTYS JA RAHOITUS

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry:n tarkoituksena on tukea steinerpedagogista toimintaa Rovaniemellä ja toimia koulun ylläpitäjänä. Lisäksi yhdistys pyrkii toiminnallaan edistämään steinerpedagogiikan tuntemusta. Yhdistyksen tehtävänä on hankkia varoja steinerpedagogisen toiminnan tukemiseen Rovaniemellä. Säännöissä määritellään varainhankintatavoiksi mahdollisuus ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja; näytökset, juhlat, myyjäiset, arpajaiset, erilaiset keräykset sekä muut vastaavanlaiset tavat kerätä varoja. Yhdistys voi omistaa kiinteää omaisuutta, harjoittaa lehtitilausten hankintaa, koulutarvike- ja kouluruokailuhuoltoa sekä kioskikauppaa. Lisäksi yhdistys järjestää jäsentilaisuuksia ja tekee aloitteita jäsenten yhteistyömuotojen kehittämiseksi. Yhdistys voi harjoittaa myös julkaisutoimintaa. Jäsenmaksujen suuruudesta päättää yhdistyksen syyskokous. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 1985.)

Yhdistys ei tähtää taloudelliseen voittoon. Kenellekään ei makseta työehtosopimuksen mukaista palkkaa suurempaa palkkaa tai muita työehtosopimuksen ulkopuolisia rahallisia korvauksia. Yhdistys on yleishyödyllinen yhteisö. (Savo-Karjalan yritysverotoimisto 2010) Yhdistyslain 6 §:n mukaiseksi elinkeino- ja ansiotoiminnaksi voidaan tulkita esimerkiksi koulutarvikemyynti, veroton ateriamyynti ja kioskityyppinen kauppa, jota tällä hetkellä yhdistyksellä ei ole. Yhdistyksellä on ollut pienehkö kauppa menneinä vuosina, jota hoidettiin vapaaehtoisvoimin.

Syksyllä 2011 Rovaniemen steinerkoulussa oli 105 oppilasta. Päiväkodissa oli 26 hoitolasta. Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry työllistää 25 henkilöä: neljätoista opettajaa, yhden toimistotyöntekijän, yhden puhtaanpitohenkilön, kaksi henkilöä ravintopalvelussa, kaksi iltapäivätoiminnassa sekä viisi henkilöä kouluyhdistyksen päiväkodilla. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011b) Iltapäivätoiminta on Rovaniemen kaupungin koordinoimaa yhteistyötä kaupungin kanssa.

Vuonna 2011 kouluyhdistyksen varainhankinta on koostunut tuki- ja jäsenmaksuista, verottomasta ateriamyynnistä, vuokra-, myyjäis-, arpajais- ja opetustarvikemyyntituloista. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011a) Loppuvuodesta valmistuu

koulun oma kalenteri, jota myydään koulun sidosryhmille. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011c) Kouluyhdistys on hankkinut bingo-luvan kahden vuoden ajaksi kesällä 2011. (Poliisihallitus 2011.) Bingotoiminta on tarkoitus aloittaa keväällä 2012.

Steinerkoulun ideologiaan kuuluu talkootoiminta. Vanhempien ilmoittaessa lapsensa steinerkouluun he saavat tietoa siitä, miten he voivat osallistua koulutuksen rahoittamiseen. Tässä vaiheessa vanhemmille kerrotaan erilaisista rahoituksenkeräysmuodoista, kuten talkootoiminnasta, myyjäisistä ja arpajaisista. Opettajakunnan yhdysopettajan organisoi talkootoimintaa ja ohjaa luokkien yhdysvanhempien valintaa. Yhdysopettaja toimii linkkinä koulun ja kodin välillä. Tiedottaminen koko koululle tapahtuu mm. viikoittain jaettavalla viikkotiedotteella. Tämä paperinen tiedote jaetaan "reppupostissa" koteihin oppilaiden mukana. Lisäksi viikkotiedote julkaistaan koulun kotisivuilla julkaisupäivänä. Vanhemmat ohjataan käyttämään koulun kotisivuja. Kotisivut toimivat tiedottavana tahona myös niille, jotka ensimmäistä kertaa tutustuvat Rovaniemen steinerkouluun ja steinerpedagogiikkaan. Johtokunta kokoontuu vähintään kuukausittain ja tiedottaa niin ikään koteihin jaettavassa viikkotiedotteessa. Vanhempainillat ovat myös hyviä tiedotuskanavia. (Kenttälä 2011.)

Seuraaviin taulukoihin ja niihin liittyvään tekstiin olen käyttänyt tutkimusmateriaalia, jotka löytyvät listana opinnäytteen lopusta. Materiaalina olen käyttänyt mm. yhdistyksen tilinpäätöstietoja vuosilta 2007-2010 ja kokouspöytäkirjoja.

4.1 Valtionapu

Yhdistyksen tärkein rahoitus on valtionosuus. Taulukosta näkee valtionosuuden suhteessa liikevaihtoon. Taulukon valtionosuuden summa sisältää perusopetuksen ja esiopetuksen valtionosuuden. Se osuus rahoituksesta, mihin valtionosuus ei riitä, katetaan varainhankinnalla.

Taulukko 1 Valtionosuus yhdistyksen liikevaihtoon nähden

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Valtionosuus euroa	700 097	800 908	780 766	803 547	835 649
% liikevaihdosta	96,6 %	87,4 %	84,8 %	83,8 %	83,7 %
% kuluista	88,6 %	85,6 %	83,7 %	76,2 %	77,4 %
Liikevaihto euroa	724 509	916 658	920 723	958946	998 727
Kulut euroa	789 993	935 676	933 243	1 055 031	1 079 913

Valtionosuus suhteessa liikevaihtoon on pienentynyt, mutta liikevaihtoon vaikuttavat myös päiväkodin tulot, joita on alkanut kerääntyä vuodesta 2008 alkaen. Valtionosuus suhteessa kuluihin on lähtenyt putoamaan vuodesta 2008. Osuus suhteessa kuluihin on pudonnut myös vuosina 2010 ja 2011, vaikka vuosille on saatu ns. harkinnanvaraista tukea. Rahoitusjärjestelmänmuutos tuli voimaan vuonna 2010.

Kouluyhdistys on hakenut valtiolta Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista lisärahoitusta vuosille 2010 - 2012. Tuki kattaa kotikuntakorvauksen vuoksi syntynyttä vajetta rahoituksessa. Kouluyhdistys on saanut kyseistä tukea sekä vuonna 2010 (46 740 euroa) (Valtiovarainministeriö 2010.) että vuonna 2011 (48 000 euroa). (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011b). Tukea myönnettiin järjestelmän muutoksen perusteella. Opetushallitus tekee päätökset vuoden 2012 harkinnanvaraisesta tuesta alkuvuodesta 2012.

4.2 Avustukset, apurahat, hankerahoitukset

Kouluyhdistys on vuosien varrella hakenut hankerahoitusta. Hankerahoitukset ovat sidottuja käyttötarkoitukseensa, joten ne kehittävät koulun toimintaa, mutta vaativat myös omarahoitusosuuden. Joidenkin hankkeiden omarahoitusosuus voidaan kattaa esimerkiksi kerhomaksuilla. Kouluyhdistys on saanut hankerahoitusta opetushallitukselta 7 000 euroa kerhotoiminnan kehittämiseen vuosille 2009 - 2010. Omarahoitusosuus oli 2 333 euroa. (Opetushallitus 2009a.) Hankerahoitus käytettiin

viulukerhon toimintaan. Vuodelle 2010 kouluyhdistys sai Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 5 000 euroa lasten kulttuuritoiminnan tukemiseen. Tämä rahoitus käytettiin kokonaisuudessaan viulukerhotoimintaan. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2010.) Vuodelle 2010 kouluyhdistys sai Opetushallitukselta valtionapua tehostetun ja erityisen tuen kehittämiseen 6 000 euroa. (Opetushallitus 2009b.) Hankkeessa koulutettiin opettajia sensomotorisen kuntoutuksen menetelmiin. Opettajakunta koulutettiin havaitsemaan oppimisesteitä ja oppimisvaikeuksia. Lisäksi hanke koulutti opettajia sensomotorisen kuntoutuksen terapeuteiksi. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2009.) Vuosille 2008 - 2009 kouluyhdistys sai Opetushallituksen tukea 34 300 euroa oppimisympäristöjen kehittämiseen, omarahoitus osuus oli 7 999 euroa. (Opetushallitus 2007.) EU:n rakennerahastoilta kouluyhdistys ei ole hakenut rahoitusta. Kouluyhdistys saa vuosittain avutusta iltapäivätoiminnan ohjaajien palkkakustannuksiin. Tämä tuki on valtionavutusta, jota hallinnoi kaupunki. Lukuvuonna 2011 - 2012 tukea maksetaan 2 125 euroa kuukausittain suoraan kouluyhdistykselle. (Rovaniemen kaupunki 2011.)

4.3 Varainhankinta

Kouluyhdistyksen varainhankinnalla katetaan koulun toiminnan alijäämä ja pyritään nollabudjettiin. Varainhankinnan kate on vuosina 2007 - 2010 vaihdellut välillä 42 436 - 54 700 euroa. Säännöllinen varainhankinta koostuu tuki-maksuista, yhdistyksen jäsenmaksuista, ateriamyynnistä, alivuokrasuhteesta sekä myyjäis- ja tapahtumatuloista. Yhdistys toimii vuokrakiinteistössä ja osana varainhankintaa on myös alivuokraus. Koska varainhankinnalla on tulevaisuudessa tarkoitus kattaa iso alijäämä, yhdistys on alkanut hakea keinoja kerätä enemmän varoja pienemmällä vaivannäöllä. Myyjäiset, markkinat ja erilaiset tapahtumat vaativat paljon työtä, joka on hoidettu pääosin talkootyönä. Uutena ajatuksena yhdistyksessä on noussut bingo-toiminnan aloittaminen.

Taulukko 2 Varainhankinta suhteessa liikevaihtoon

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Varainhankinnan kate euroa	51 200	42 436	53 706	54 700	52 145
% liikevaihdosta	7,1 %	4,6 %	5,8 %	5,7 %	4,8 %
Liikevaihto euroa	724 509	916 658	920 723	958 946	998 727
Kulut euroa	789 993	935 676	933 243	1 055 031	1 079 913

Varainhankinta ei ole juuri kehittynyt viime vuosina. Osuus liikevaihdosta on pienentynyt, kun taas kulut ovat kasvaneet. Suuntaus on huolestuttava ja vaatii huomiota.

4.3.1 Jäsenmaksut

Jäsenyys on luonnollisesti vapaaehtoista, mutta kouluyhdistys suosittaa, että ainakin yksi huoltaja perheestä on yhdistyksen jäsen. Rovaniemen steiner-kouluyhdistyksen vuotuisen jäsenmaksuun tehtiin 20 %:n korotus 120 eurosta 144 euroon vuoden 2011 alusta. Jäsenmaksua peritään kuukausittain 12 euroa.

Taulukko 3 Jäsenmaksut

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Varainhankinnan kate euroa	51 200	42 436	53 706	54 700	52 145
Jäsenmaksut euroa	10 955	9 227	11 080	8 885	9 951
% varainhankinnasta	21,4 %	21,7 %	20,6 %	16,2 %	19,1 %

Jäsenmaksujen osuus varainhankinnasta ei ole merkittävästi kasvanut vuoden 2011 korotuksesta huolimatta. Jäsenmäärä on rajallinen, koska se koostuu koulun vanhemmista. Koulunsa päättävien oppilaiden vanhemmat yleensä jättävät yhdistyksen jäsenyyden. Yhdistystä ja sen jäsenyyttä ei ole markkinoitu. Yhdistys voi olla suhteellisen tuntematon vielä Rovaniemelläkin.

5.3.2 Tukimaksut

Kouluyhdistyksen perheiltä perimät tukimaksut luetaan vapaaehtoiisiin avustuksiin ja lahjoituksiin. Maksu on periaatteessa vapaaehtoinen. Tukimaksut eivät mene perintään, koska ne liittyvät oppivelvollisuuden suorittamiseen. (Rautio 2008.) Suomessa perusopetus on ilmaista. (Opetushallitus 2011b.)

Perheiltä laskutetaan tukimaksua sen mukaan, montako oppilasta perheestä käy steinerkoulua. Tukimaksua laskutetaan yhdestä koululaisesta 19 euroa/ kk, 28 euroa / kk kahdesta koululaisesta ja 37 euroa/ kk kolmesta tai useammasta koululaisesta. Tukimaksut laskutetaan kuukausittain. Kouluyhdistyksen syyskokous päätti nostaa tukimaksua perhekohtaisesti 30 euroa/ kk vuoden 2012 alusta. Tällä on mahdollista kerryttää yhdistyksen kassaan 28 080 euroa vuodessa. Suurin muutos tukimaksuihin tulee siis yhden lapsen perheille, jotka maksavat tällä hetkellä 19 euroa/ kk. Maksavia perheitä syksyllä 2011 on 78. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011e.)

Taulukko 4 Tukimaksut

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Varainhankinnan kate euroa	51 200	42 436	53 706	54 700	52 145
Tukimaksut euroa	13 612	13 214	15 464	16 564	15 084
% varainhankinnasta	26,6%	31,1%	28,8%	30,3%	28,9%

Tukimaksujen kertymiseen on aikaisemmin vaikuttanut koulun oppilasmäärä. Tulevaisuudessa tukimaksujen kertymiseen vaikuttaa koulun oppilaiden perheiden lukumäärä. Muutoksen ei uskota rasittavan perheitä liikaa.

Joissakin steinerkouluissa koulun tukimaksut ovat suurempia kuin Rovaniemen steinerkoululla. Esimerkiksi Helsingin Elias-koulun tukimaksut ovat 65 euroa/ kk 1 - 9 luokilla ja 81 euroa/ kk luokilla 10 - 13. (Eliaskoulu 2011.)

4.3.3 Tapahtumat

Rovaniemen steinerkoulu on järjestänyt vuosittain mm. info-päivän helmikuussa koulutulokkaita ajatellen, vapputapahtuman, Mikkelinmarkkinat sekä adventtimyyjäiset. Tapahtumissa kerätään samalla varoja koulun toimintaan. Tapahtumissa järjestetään esimerkiksi arpajaisia, kahvila, opetustarvikemyyntiä ja muuta tuotemyyntiä, esim. koululla valmistettuja leipiä, puutuotteita, käsitöitä, kynttilöitä ja linnunruokinta-automaatteja. Vuoden 2009 myyjäistuotto oli 3 369 euroa ja vuoden 2010 myyjäistuotto 3 303 euroa. Vuoden 2011 kertymä myyjäisistä tulee olemaan myös noin 3 300 euroa.

4.3.4 Veroton ateriamyynti

Kouluyhdistys myy ruoka-annoksia itsenäisesti toimivalle päiväkotiyhdistykselle sekä esim. koululla vieraileville harrastajaryhmille. Lisäksi henkilökunta maksaa ateriaa, mikä on luontoisetu. Myös henkilökunnan maksama hinta nousi vuonna 2011.

Taulukko 5 Veroton ateriamyynti

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Varainhankinnan kate euroa	51 200	42 436	53 706	54 700	52 145
Veroton ateriamyynti euroa	14 812	12 833	16 838	19 114	21 223
% varainhankinnasta	28,9 %	30,2 %	31,4 %	34,9 %	40,1 %

Ateriamyynnissä on onnistuttu seuraamaan kulujen nousua. Osuus varainhankinnasta on myös kasvanut.

4.3.5 Vuokratulot

Vuokratuloja kertyy enimmäkseen itsenäisen päiväkodin alivuokrasuhteesta. Vuokrankorotus tapahtuu indeksin mukaisesti. Koulutiloja on vuokrattu myös

ulkopuolisille harrastajaryhmille sekä erilaisille kursseille. Koulurakennus ei ole toiminut kesähotellina, mutta tätä mahdollisuutta on tarkoitus selvittää.

Taulukko 6 Vuokratulot

	2007	2008	2009	2010	arvio 2011
Varainhankinnan kate euroa	51 200	42 436	53 706	54 700	52 145
Vuokratulot euroa	7 265	4 878	6 705	8 748	7 298
% varainhankinnasta	14,2 %	11,5 %	12,5 %	16,0 %	14,0 %

Taulukosta 6 käy selville se, että vuokrakertymissä vuokratulojen määrä tulisi saada nousujohteiseksi. Alivuokralaisen maksama vuokra ei suoranaisesti kerrytä lisää varoja. Koulun tiloja tulisi pyrkiä vuokraamaan enemmän ulkopuolisille esim. eri kursseille ja harrastajaryhmille.

4.3.6 Muu varainhankinta

Kouluyhdistys järjesti suuret arpajaiset 1.7. - 31.10.2011. Arvat maksoivat 5 euroa kpl ja arpoja oli myynnissä 2 000 kpl. Arpoja myytiin 7 260 euron edestä. Arpajaisiin haluttiin hyvät palkinnot, jotta myös arpamyynti onnistuisi. Palkintoina oli kodinelektroniikkaa, 100 euron ja 200 euron ostokortteja. Arpajaiset tuottivat 3 875 euroa. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011d.)

Steinerkoulun johtokunta on saanut yhteistyökumppanikseen Veeran Talo Oy:n, jonka omistamaa Lähteentien Pirttiä voi käyttää bingon pelaamiseen. Pelipäiväksi on sovittu sunnuntai kerran/kaksi kuukaudessa. (Poliisihallitus 2011.) Lähteentien Pirtti on yleisötilaisuuksiin tarkoitettu vanha hirsirakennus, jonne mahtuu pelaamaan 120 henkilöä kerrallaan. Johtokunta on alustavasti laskenut, että 50 pelaajalla saataisiin peli-ilta kannattavaksi. Tällaiseen tulokseen on päädytty, jos pelikierros maksaisi 1 euron ja peliä pelattaisiin 12 kierrosta illassa. Palkkiokerroin olisi kaksi ja jokaisella kierroksella maksettaisiin 4 euron edestä palkintoja. Voitto-osuus kierrokselta olisi 30 euroa ja yhden peli-illan tulot siis 50 pelaajalla 360 euroa, palkkiot 20 euroa. Alkuinvestointeina

laitteet, pelitositteet, kynät jne. on arvioitu 1 252 euroon. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2010.)

Laskin bingotuottoa eri perusteilla. Johtokunta on päättänyt tilata pelivihkoja, joissa on 10 sivua yhdessä pelivihkossa. Yhdelle sivulle pelataan useampi bingo. Jos palkinnot ovat ostokortteja, pienin ostokortti tavarataloon on 5 euron arvoinen. Bingoa pelataan manuaalisesti vihkosilla, joissa on kymmenen sivua ja useampi peli paperilla. Yhdelle sivulle voi tulla (pelin säännöistä riippuen) jopa 5 bingoa. Bingo voi tulla useallekin pelaajalle yhtä aikaa. Viimeiselle kierrokselle on kaavailtu 50 euron erikoispalkintoa.

Taulukko 7 Bingo-illan tuotto 50 pelaajalla

Tulot	Pelaajia/ peli-ilta	Pelitosite euroa/ kpl	Tulot euroa/ Peli-ilta
	50	10	500
Menot	Erikoispalkinto euroa	50	
	Voitto kpl/ peli-ilta	50	
	Voitto á/ euroa	5	
	Maksetut ovitot	300	euroa
Tulos		200	euroa

Arvioin pelivihkon hinnaksi 10 euroa. 50 pelaajalla yksi peli-ilta tuottaisi 200 euroa. Jos palkkioita täydestä bingorivistä maksetaan vain 20 kpl illassa, illan tuotoksi saadaan 350 euroa.

Taulukko 8 Bingo-illan tuotto 120 pelaajalla

Tulot	Pelaajia/ peli-ilta	Pelitosite euroa/ kpl	Tulot euroa/ Peli-ilta
	120	10	1200
Menot	Erikoispalkinto euroa	50	
	Voitto kpl/ peli-ilta	20	
	Voitto á/ euroa	5	
	Maksetut ovitot	150	euroa
Tulos		1050	euroa

Mikäli peli-illalle saataisiin maksimimäärä pelaajia eli 120 henkilöä, illan tuotto voisi olla jopa 1 050 euroa.

Taulukko 9 Bingo-illan tuotto 30 pelaajalla

Tulot	Pelaajia/ peli-ilta	Pelitosite euroa/ kpl	Tulot euroa/ Peli-ilta
	30	10	300
Menot	Erikoispalkinto euroa	50	
	Voitto kpl/ peli-ilta	50	
	Voitto á/ euroa	5	
	Maksetut ovitot	300	euroa
Tulos		0	euroa

Mikäli pelaajia olisi 30 ja voittoja jaettaisiin illassa 50 kpl, peli-illan tulos olisi nolla euroa.

Taulukko 10 Bingopelin vuosituotot

Tulot	pelii-illoja / v	Pelitosite myynti kpl / v	Myyntitulot / v (á 10 euroa)
	20	1200	12000
Menot	Erikoispalkinto á 50 euroa	1000	
	Voitto kpl/ v (20 kpl / ilta)	400	
	Voitto á/ euroa	5	
	Maksetut ovitot	3000	euroa
Tulos		9000	euroa

Arvioin bingo-toiminnalle keskimäärin 60 pelaajaa yhdelle pelikerralle, mikä on puolet Lähteentien Pirtin kapasiteetista. Vuoden aikana järjestettäisiin 20 peli-iltaa. Pelitosite maksaisi 10 euroa. Myyntitulot olisivat vuoden aikana 12 000 euroa. Viimeisen kierroksen erikoispalkinto 50 euroa arvottaisiin jokaisena peli-iltana. 5 euron voittoja arvottaisiin keskimäärin 20 kpl jokaisena peli-iltana. Vuosituotoksi saataisiin 9 000 euroa. Yhdistys ei maksa tilavuokria. Arvontalaitteet on tämän laskelman mukaan jo maksettu.

Viimeisenä laskin arvion koko varainhankinnan kertymästä vuonna 2012. Arvioin varainhankinnan tuloksen vuodelle 2012 kirjanpidon tuloksen, kouluyhdistyksen päätösten ja toimintasuunnitelman 2012 pohjalta.

Taulukko 11 Varainhankinta 2012

Varainhankinta 2012	Tavoite
Tukimaksut	25 920 euroa
Jäsenmaksut	12 960 euroa
Tapahtumat	3 800 euroa
Veroton ateriamyynti	2 1870 euroa
Vuokratulot	7 663 euroa
Bingotoiminta	9 000 euroa
Arpajaiset	11 000 euroa
Yhteensä	94 373 euroa

Tukimaksukäytäntö muuttuu vuoden 2012 alusta. Tukimaksua peritään 30 euroa kuukausittain jokaiselta perheeltä. Tämä kerryttää tukimaksuja noin 10 000 euroa enemmän kuin aikaisempina vuosina. Kouluyhdistys päätti syyskokouksessaan 24.11.2011 sääntömuutoksesta kannatusjäseniä koskien. Kannatusjäseneksi voi tulevaisuudessa liittyä myös yritykset ja yhteisöt. *Jäsenmaksuista* ei kertyne vielä vuonna 2012 merkittävästi enemmän tuloja. Yhteisöt ja yhdistykset vaikuttavat jäsenmaksutuloihin vasta sääntömuutoksen rekisteröinnin jälkeen. Oletettavasti kannatusjäsenten hankinta ei ehdi vaikuttaa vielä vuoden 2012 tuloihin. Taulukossa 11 *tapahtumien* kertymä on arvioitu nettokertymä. Tapahtumien tuottoon voi vaikuttaa kulurakennetta korjaamalla. *Verottomaan ateriamyyntiin* arvioin ruoan hinnan nousuksi 3 % vuonna 2012. *Vuokratuloihin* arvioin 5 % kasvun. Kesähotellitoiminnasta ei ole tehty päätöksiä eikä toimintaa todennäköisesti aloiteta vielä kesällä 2012. Koulutiloja on jo varattu erilaisille kursseille kevätkaudelle 2012. *Bingotoimintaan* arvioin kertymäksi 9 000 euroa. Tämä summa olisi mahdollista kerryttää, jos toiminta lähtisi hyvin käyntiin ja vuodessa pidettäisiin 20 bingoiltaa. Johtokunnassa on alustavasti puhuttu kevät- ja syysarpajaisten järjestämisestä. Arpoja olisi yhdellä arpalistalla 2 000 kappaletta ja arvan hinta olisi 5 euroa. Arvioin, että arpoja myytäisiin 9 000 eurolla, koska aivan kaikkia arpoja ei välttämättä saada myytyä. Tästä olen vähentänyt lakisääteisen palkintojen arvon 3 500 euroa. Johtokunta on suunnitellut, että arpajaispalkinnot olisivat todella hyviä ja arvokkaita. Tällöin palkinnot todennäköisesti tulevat maksamaan kouluyhdistykselle. Palkintojen hankinnassa on kuitenkin mahdollista säästää, mikäli niitä saataisiin esimerkiksi lahjoituksina.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Rovaniemen steinerkoulun varainhankinnassa tarvitaan osittain vapaaehtoisia toimijoita. Johtokunta on tiedostanut tarpeen *tiedottaa* koulun vanhempia myös koulun taloudellisista asioista. Tiedotus on vielä vähäistä, se tapahtuu viikkotiedotteessa. Esimerkiksi arpajaistuloja ohjattiin uuden kattilan hankintaan. Tällaista tiedotusta on jo tarkoitus kehittää. Siihen on mielestäni luotavat käytännöt.

Tiedotus nivoutuu myös *yhteistyöhön sidosryhmien* kanssa. Koululla on toimijoita, joiden kanssa voisi kehittää yhteistä tiedotusta esimerkiksi Lasten voimalaitos ry. Koululla ei ole markkinointiosastoa eikä markkinointiosajaa. Tiedottamiseen voisi kuitenkin suunnitella konkreettiset toimintatavat, joista työntekijöille ja vapaaehtoisille toimijoille tulisi selkeä ohjenuora. Tulisi luoda selkeät työkalut ja toimintamallit tiedottamisesta niille, jotka järjestävät tapahtumia ja toimivat koulun ulkopuolisten kohderyhmien saavuttamiseksi. Myös markkinointimateriaali tulisi olla ”aina valmiina” käyttöön.

Bingotoiminnan voitot voivat jäädä odotettua pienemmiksi. Uutena toimintana se vaatii vielä markkinointia ja alkuinvestoinnit rasittavat alkutuottoja. Jo Lähteentien Pirtti asettaa rajan pelaajamäärään. Yrityksellä on luvat 120 hengen tilaisuuksien järjestämiseen. Jos peli-ilta onnistuisi hyvin, illalta voisi jäädä kassaan 1 020 euroa. Peliä pelataan 1 - 2 kertaa kuukaudessa. Teoriani mukaan vuosituotot voivat olla enintään 20 000 euroa, joka vaatisi 20 hyvin myynyttä peli-iltaa. Tosin vihkon hintaa ei ole vielä päätetty ja se voi olla suurempi. Kovin kallis pelivihko karsisi kuitenkin pelaajia. Peli-illan viimeisen voiton arvoa nostamalla voidaan houkutella pelaajia. Kesäisin ulkona pelaamista kannattaisi kokeilla. Peli pitäisi viedä keskustaan ihmisten keskelle ja tähdätä sellaisille ajoille, jolloin on tapahtumia keskustassa ja ihmisiä liikkeellä. Tämä tosin vaatii uuden bingoluvan, koska paikka vaihtuisi.

Koulun tilojen käyttäminen *kesähotellina* on tullut ideana jo aikaisemmin. Tämä vaatisi paljon organisointia ja mahdollisesti palkatun työntekijän hotellille toimikauden ajaksi. Oikeat markkinointikanavat tulisi selvittää, jotta tieto kesähotellista leviäisi. Jos kesähotelli työllistäisi yhden työntekijän, se vaatisi lisäksi talkoilua työntekijän avuksi. Kesähotellin pyörittäminen vaatisi myös jonkin verran alkuinvestointeja, esimerkiksi

suihkutilojen kunnostusta. Koulua voisi tarjota *yöpymispaikaksi* myös ympäri vuoden, kun Rovaniemellä järjestetään erilaisia tapahtumia. Erilaisille kursseille tiloja jo vuokrataankin. Perittävä vuokra ei ole euromäärältään suuri. Vuokrien määrät tulisi päivittää yleistä hintatasoa vastaaviksi tai hieman sen alle, mikäli halutaan kilpailla hinnalla.

Yhdistyksen jäsenen kriteeriksi on säännöissä rajattu 18 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen. Yhdistyksen syyskokous päätti kokouksessaan 24.11.2011 sääntömuutoksesta, jossa myös yritykset ja yhteisöt voivat olla yhdistyksen *kannattajajäseniä*. (Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011e.) Kannatusjäsenyyttä tulisi kehittää siten, että jäsenyys houkuttelisi. Mitä kannatusjäsenet voisivat jäsenyydestä hyötyä? Tällä hetkellä jäsenet saavat neljä kertaa vuodessa Steinerkasvatus-lehden. Vastalahjana yrityksen tai yhteisön rahalahjoitukselle on ehdotettu ilmaista tiernapoikaesitystä jouluisin. Yhdistyksen jäseninä ovat tällä hetkellä enimmäkseen koulun oppilaiden ja päiväkotien hoitolasten perheet. Keskustelua on ollut myös siitä, että yhdistyksen jäsenyyttä tulisi markkinoida myös esimerkiksi niille kohderyhmille, joita kiinnostavat steiner-pedagogiikka ja luomuruoka.

Koulun sisäisissä keskusteluissa on tullut ilmi, että jäsenyyttä tai yhdistystä ei ole markkinoitu kouluyhteisön ulkopuolelle. Koulunsa päättävien oppilaiden vanhemmille ei ole tarjottu yhdistyksen jäsenyyttä vastaisuudessaan. Aikuisiksi kasvaneet koulun oppilaat ja heidän perheensä voisivat olla halukkaita yhdistystoimintaan. Yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen ja jäsenyyden houkuttelevammaksi tekeminen on yksi kouluyhdistyksen tulevaisuuden haasteista. Yhtenä ideana on tullut esille, että yhdistys välittäisi luomuruokaa yhdistyksen jäsenille. Luomuruoan kysyntä luultavasti tulevaisuudessa kasvaa.

Ateriamyyntin tuloja on onnistuttu nostamaan ruoan hintakehityksen mukana. Henkilökunnalle luontoisetuna myytävän ruoka-annoksen hinta määräytyy vuosittain verohallinnon ohjeistuksen mukaan. Keittiön kapasiteetti riittää juuri koko koulun, päiväkotien ja henkilökunnan ruokailun järjestämiseen. Ateriahintoihin liittyen tulee seurata aktiivisesti kulujen käyttäytymistä esimerkiksi keittiön vuokran ja ruoan hinnan kehitystä.

Arpajaisia kannattaisi järjestää vaikka vuotuisesti. Vuoden 2011 arpajaisissa arvan ostaneitten tuli arvata 100 oppilaan yhteispituus. (Rovaniemen Seudun Steinerkouluyhdistys 2011d.) Joidenkin mielestä tämä vaikeutti arvanmyyntiä. Arvauskilpailussa arvaustuloksen ilmoittaminen vaatii ostajalta vaivaa, mutta tuo samalla tunteen siitä, että voittomahdollisuus tulee lähemmäksi. Arpoja myyvät etupäässä koulun perheet ja työntekijät. Arvanmyynti kannattaa tehdä mahdollisimman helpoksi ja houkuttelevaksi.

Tapahtumista ei kerry suuria summia koulun kassaan. Myytävät tuotteet ja tapahtumien järjestelyt talkoillaan koulun opettajien ja perheiden kesken. Miten tapahtumia tulisi kehittää, jotta ne tuottaisivat enemmän? Ovatko myytävät tuotteet tarpeeksi tuottavia? Tapahtumien kulurakenteeseen kannattaisi kiinnittää huomiota. Miten tiedotus ja mainonta hoidetaan? Lehti-ilmoituksissa on suuria hintaeroja riippuen siitä, mihin lehteen ja mille sivulle ilmoituksen laittaa. Radiossa luetaan ilmaiseksi ”menovinkkejä”. Radiotoimittajan voisi kutsua paikalle ainakin suureen Mikkelin markkinat -elonkorjuu tapahtumaan. Edullisempien järjestelykulujen jälkeen tapahtumien tulos voisi olla enemmänkin kuin 3 800 euroa.

Koulun omilla tapahtumilla on myös pedagoginen merkitys ja siksi kaikkia tapahtumia ei voi siirtää muualle. Kouluyhdistys on mukana joissakin kaupungin tapahtumissa, esimerkiksi Wanhoilla Markkinoilla ja Jokivalkeissa. Pöykkölän luonto-opiston joulumyyjäisissä käy vuosittain todella paljon kävijöitä ja kouluyhdistys voisi harkita myyjäisiin osallistumista. Muitakin Rovaniemen tapahtumia, joissa on paljon kävijöitä, tulisi hyödyntää vähintäänkin olemalla näytillä. Markkinointitutkimuksessa (Karppinen & Koponen & Rundgren 2011, 6) tuli esille, ettei koulun ulkopuolella juuri tiedetty steinerkoulusta. Tehokas keino tulla ”esiin” voisi olla jakaa jossakin isossa tapahtumassa jotain ilmaiseksi, vaikka ilmapalloja lapsille. Voisiko koulun lapsille teettää Rovaniemen steinerkoulun pipot? Nämä eivät ehkä ole steinerpedagogisia tapoja toimia, mutta koulu saisi *näkyvyyttä* ja tulisi *tiedostetuksi* ”tavallisten perheiden kouluna”. Koulu tarvitsee näkyvyyttä tullakseen vaihtoehdoksi myös niille, jotka eivät vielä tiedä steinerkoulusta.

Markkinointitutkimuksessa jotkut vastaajat (oppilaiden vanhemmista) kritisoivat talkootyön määrää. Joku kritisoi vähäistä talkoilijoiden määrää. (Karppinen & Koponen

& Rundgren 2011, 40 - 41.) Talkoilu on kuitenkin osa steinerkoulua. Tiedotuksen kehittämisellä on mahdollisuus vaikuttaa vapaaehtoisten toimijoiden määrään. Talkoilusta tulisi ehkä kuitenkin nykyään myös *palkita* vapaaehtoisia toimijoita varsinkin tilanteessa, missä aktiivisia talkoilijoita on vähän ja tehtävät kuormittuvat pienelle ryhmälle. Palkkion ei tarvitsisi olla valtavan suuri. Kiitoksena ahkerasta toiminnasta lukuvuoden päätteeksi voisi olla esimerkiksi pieni lahjakortti tavarataloon tai jonkinlainen tuotepaketti, "kesälahja".

Yhdistys kärsii resurssipulasta. Vapaaehtoiset talkoilijat ovat vuosien varrella vähentyneet. Koulun rahavarat eivät anna suurta alkurahoitusmahdollisuutta mittaviin uusiin investointeihin. Henkilökunnalla ei ole enempää aikaa käyttää varainhankinnan hyväksi. Varainhankintaa on kuitenkin mahdollista kehittää siten, että kassaan saataisiin tulevaisuudessa enemmän varoja. Yhdistyksen tulee kehittää *useampia varainhankintakeinoja*, koska mikään ei yksinään tuota lisää kymmeniä tuhansia vuodessa. *Tiedotus* ja *hyvä palaute* talkoilijoille auttaisi sitoutumaan myös tulevaan toimintaan. Markkinointitutkimuksen tuloksia pitää osata hyödyntää ja kehittää niitä epäkohtia, jotka tutkimuksessa tulivat esille.

Rovaniemen steinerkoulun johtokunnan jäsenet kokoontuvat päättämään koulun asioista oman työnsä ja harrastustensa lisäksi. He ovat aktiivisia, koulusta välittäviä ihmisiä, joilla on omia lapsia Rovaniemen steinerkoulussa. Johtokunnan innostus pitäisi saada tarttumaan ja leviämään koko kouluyhteisöön. Tähän tarvitaan tiedotusta sekä kiitoksen jakamista talkoilijoille. Myös johtokunta ansaitsee kiitosta. Jos vapaaehtoisia onnistutaan innostamaan toimimaan, varainhankinta voi tuottaa vähintään 40 000 euroa enemmän kuin tähän asti. Myös muita rahoitusinstrumentteja tulee jatkossakin hakea, kuten esimerkiksi hankerahoituksia.

TUTKIMUSMATERIAALI

- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2008. Tasekirja 31.12.2007.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2009. Tasekirja 31.12.2008.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2010. Tasekirja 31.12.2009.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2010. Oppilaslistat 2010.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011. Tasekirja 31.12.2010.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011. Kirjanpitoaineisto.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011. Oppilaslistat 2011.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011. Budjetti 2011.
- Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011. Toimintasuunnitelma 2012.

LÄHTEET

Painetut

Arpajaislaki 2001. 23.11.2001/1047

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino, Tampere.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Tammi, Helsinki.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 2009. 29.12.2009/1704

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 2009. 29.12.2009/1705

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun laki 21.8.1998 (635/1998)

Luettu 11.11.2011. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/yleissivistaevae_koulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoitus/?lang=fi>

Perälä, Samuli & Perälä, Johanna 2003. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. WSOY, Juva.

Rahankeräyslaki 2006. 31.3.2006/255

Siukosaari, Antti 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. tarkistettu painos. Hakapaino, Helsinki.

Tuloverolaki 1992. 30.12.1992/1535

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Ladullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi, Helsinki.

Töttö, Pertti 2004. Syvällistä ja pinnallista. Teoria, empiria ja kausaalisuus sosiaalitutkimuksessa. Vastapaino, Tampere .

Yhdistyslaki 1989. 26.5.1989/503

Painamattomat

- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere : Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto. Viitattu 12.11.2011. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>.
- Elias-koulu 2011. Vanhemmat. Luettu 9.10.2011. <<http://www.eliaskoulu.fi/vanhemmat/kouluyhdistys-ja-maksut.html>>
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2010. Valtionavustuksen myöntäminen hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanoon. Hankerahoituspäätös.
- Guttorm, Heidi 2007. Talouden organisointi ja toiminnan rahoitus pienyhdistyksessä. Tampereen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Huiskonen, Maria 2010. Yhdistyksen varainhankinta. Keinoja pienten ja keskisuurten yhdistysten toiminnan rahoittamiseksi. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Karppinen, Teemu & Koponen, Mika-Matti & Rundgren, Jussi 2011. Markkinointitutkimus Rovaniemen steinerkoululle. Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Kenttälä, Mari 2011. Johtokunnan jäsen. Keskustelua Rovaniemen steinerkoulun käytännöistä.
- Lehtonen, Heli 2011a. Käyttökustannuksen raportointikoulutus. Opetushallitus. Keskustelu. Oulu 18.3.2011.
- Lehtonen, Heli 2011b. OPH rahoituksen erityisasiantuntija. Puhelukeskustelu. 2.3.2011.
- Opetushallitus, 2007. Oppimisympäristöjen kehittäminen. Hankerahoituspäätös.
- Opetushallitus 2009a. Valtionavustuksen myöntäminen kerhotoiminnan kehittämiseen vuosille 2009-2010. Hankerahoituspäätös.
- Opetushallitus, 2009b. Valtionavustuksen myöntäminen tehostetun ja erityisen tuen kehittämiseen. Hankerahoituspäätös.
- Opetushallitus 2011a. ESR-rahoitus. Luettu 21.11.2011. <<http://www.oph.fi/amatillinenesr>>
- Opetushallitus 2011b. Koulutus ja tutkinnot. Peruskoulun oppilaan opiskelu ulkomailla. Luettu 21.11.2011. <http://oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/hyvinvointi_ja_turvallisuus/opiskelu_ulkomailla_ja_suomeen_palattua>

Opetushallitus 2011c. Rahoitus. Valtionosuudet. Luettu 3.3.2011.

<ftp://oph.fi/rahoitus/valtionosuudet/tietoa_järjestelmästä>

Opetushallitus, 2011d. Esi- ja perusopetuksen ylimääräisen valtionavustuksen hakeminen vuodelle 2012. Tiedote 62/2011.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011a. Yleissivistävän koulutuksen hallinto, ohjaus ja rahoitus. Luettu 3.3.2011.

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/yleissivistavae_koulutus/?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011b. Päätös vuoden 2011 opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 44 § mukaisista avustuksista.

Pitkänen, Kristiina & Sydänmetsä, Maija 2008. Aatteellisen yhdistyksen haasteet toimivaan varainhankintaan. Case Korpilahden Pyrintö ry. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Poliisihallitus, 2011. Bingopeli-lupa-asiat. Luettu 10.5.2011

<<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/0/3600A965EB75EE69C2256BC30029489B?opendocument>>

Rautio, Marjatta 2008. Rovaniemen steinerkoulu. Työhön perehdyttäminen 2. - 6.8.2011. Suulliset ohjeet.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 1985. Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry:n säännöt 1985.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2009. Tehostetun ja erityisen tuen kehittäminen. Hakemus 14.4.2009.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2010. Johtokunnan bingolaskelma 2010.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011a. Tasekirja 2010.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011b. Oppilaslistat 2011.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011c. Pöytäkirja 24.11.2011.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys ry 2011d. Arpajaisdokumentit.

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistys 2011e. Varsinaisen syyskokouksen pöytäkirja 24.11.2011.

Rovaniemen steinerkoulu 2009a. Rovaniemen steinerkoulu on peruskoulua korvaava koulu. Luettu 16.11.2011. <<http://www.rovaniemensteinerkoulu.fi/index.php?name=Content&nodeIDX=104>>

Rovaniemen steinerkoulu 2009b. Usein kysytyt kysymykset. Luettu 16.11.2011.

<[http://www.rovaniemensteinerkoulu.fi/index.php?name=Content&nodeIDX=107Tuloverolaki 1992. 30.12.1992/1535](http://www.rovaniemensteinerkoulu.fi/index.php?name=Content&nodeIDX=107Tuloverolaki%201992.%2030.12.1992/1535)>

Rovaniemen steinerkoulu 2009c. Ihmiskuva. Luettu 16.11.2011.

<<http://www.rovaniemensteinerkoulu.fi/index.php?name=Content&nodeIDX=114>>

Savo-Karjalan yritysveroimisto 2010. Todistus yleishyödyllisyydestä. Annettu

Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistykselle 27.8.2010.

Steinerkasvatuksen liitto 2011a. Kuka oli Rudolf Steiner? Luettu 30.11.2011.

<<http://www.steinerkoulu.fi/index.php?page=rudolfsteiner>>

Steinerkasvatuksen liitto 2011b. Pedagogiikkaa nykyajan ihmiselle. Luettu 30.11.2011.

<<http://steinerkoulu.fi/index.php?page=steinerpedagogiikasta>>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2011. EU:n rakennerahasto-ohjelmat. Luettu 16.11.2011.

<http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/02_eu_rr_ohjelmat/index.jsp>

Valjus, Mikko 2010. Yliopiston varainhankinta. Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyö. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13577/Valjus_Mikko.pdf?sequence=1>

Valtiovarainministeriö 2009. Valtionosuusjärjestelmää uudistetaan vuoden 2010 alusta.

Tiedote 17.6.2009. Luettu 6.1.2011

<http://www.oph.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/oph/embeds/48205_VM_Tiedote_kunnille_23.6.pdf>

Valtiovarainministeriö 2010. Valtionosuuspäätös kotikuntakorvauksien maksatuksesta.

Maksuerittely Rovaniemen Seudun Steiner-kouluyhdistykselle.

Valtiovarainministeriö 2011. Kotikuntakorvaukset. Kotikuntakorvausjärjestelmä.

Luettu 3.3.2011 <http://www.vm.fi/vm/fi/15_kunta_asiat/01_kuntatalous/01_valtionosuudet/012_kotikunta/index.jsp>

Verohallinto. Yleishyödyllisten yhteisöjen tuloverotuksesta 2010. Luettu 6.11.2010.

<http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,89,98&article=1226&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#>

Verohallinto. Verohallinnon päätös vuodelta 2011 toimitettavassa verotuksessa

noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista. Luettu 9.11.2011.

<http://vero.fi/fi/Henkiloasiakkaat/Tyosuhde/Verohallinnon_paatos_vuodelta_2011_toimi%2811831%29>